

THOMAS SCHÜTTE

ΓΚΑΛΕΡΙ BERNIER/ELIADES – ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

BERNIER/ELIADES GALLERY – AGRA PUBLICATIONS

THOMAS SCHÜTTE

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ / PHOTO CREDITS

ΜΠΟΡΙΣ ΚΙΡΠΟΤΙΝ / BORIS KIRPOTIN

20 ΜΑΪΟΥ – 15 ΙΟΥΛΙΟΥ 2015

MAY 20 – JULY 15, 2015

ISBN 978-960-505-192-1

© 2015, BERNIER/ELIADES GALLERY

Έπταχάλκου 11, Θησεῖο, 118 51 Ἀθήνα

11 Eptachalkou st., Thesseion, 118 51 Athens, Greece

Τηλ./Tel: (+30) 210.3413.935-7 – Fax: (+30) 210.3413.938

<http://www.bernier-eliades.gr> – e-mail: bernier@bernier-eliades.gr

2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ Α.Ε. / AGRA PUBLICATIONS S.A.

Ζωοδόχου Πηγῆς 99, 114 73 Ἀθήνα

99 Zoodochou Pighis st., 114 73 Athens, Greece

Τηλ./Tel: (+30) 210.7011.461 – Fax: (+30) 210.7018.649

<http://www.agra.gr> – e-mail: info@agra.gr

Facebook: Agra Publications

THOMAS SCHÜTTE

ΓΚΑΛΕΡΙ BERNIER/ELIADES – ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

BERNIER/ELIADES GALLERY – AGRA PUBLICATIONS

Through ceramic sculptures and works on paper, Thomas Schütte's exhibition at Bernier/Eliades follows an itinerary from the cosmos to planet Earth, in a descent from the Olympian vision of the solar system to a state of existential anguish.

Upon entering the gallery, one is greeted by a large bright yellow disc orbited by nine planets shaped like howitzer bullets. Surrounding this sun are five watercolors and six oval ceramic medallions comprising an installation, titled *What a Shine* (1999-2001), that describes both a macrocosm (our solar system) and a microcosm in the form of the promise of love, suggested by watercolor portrayals of women and flowers inscribed in the flat ceramic slabs. This sets the tone for the exhibition, a journey that morphs into an exploration of states of mind and emotional inclinations.

The next room presents four ceramic heads resting on a black pedestal surmounted by a deep red abacus: two *Eierkopf (halb)* and two *Eierkopf (voll)*, all from 2014. These have a metallic sheen—a light armor to shield them from excess emotion. The ellipsoidal shapes have mere holes as eyes and slits for mouths, drawn in the raw clay by the artist's finger. Images of listlessness, of medium-degree suffering without the grandiose awareness of destiny that inspires pathos and torment, they are masks patiently awaiting their fates. It seems fitting that these vacant eyes are shown today in Athens, where the ancient tradition of enameled orbs inserted in bronze statues signified a gaze into the distant horizon that held faith in the future.

Yet more heads, two entitled *Basler Maske* in the passage of the door as well as *Kaputter Kopf I* and *Kaputter Kopf II*, each on a black pedestal, are arrayed in further rooms (all 2014). The deep red hue of these heads matches the intensity of their facial expressions, the latter two both grievous and gruesome. The glaze on two of the heads recalls the tradition of seventeenth-century Italian decorative arts in which color reflects the emotional mood of the subject rather than his or her moral values.

The severed head suggests the Renaissance themes of both *The Beheading of Saint John the Baptist* and the *Judith Slaying Holofernes*, where the loss of the head stands for that of power: in terms of brute force for Holofernes and spiritual righteousness for John the Baptist. In Renaissance iconography we are given clues to understand whether the beheading was morally just, as in the case of Holofernes (who had raped Judith, who carries a sword, the attribute of justice), or unjust, as with John the Baptist (no sword in sight). Schütte does not convey a moral reading in his work; instead he compels the spectator to feel empathy independent of whether the severed head is that of perpetrator or victim.

The representation of power has a long tradition in art, often accompanied by minor defects that either humanize their subjects (Titian's popes) or emphasize moral bankruptcy (Goya's courageous portrait of King Charles IV and his family). Distortion was a salient characteristic in the paintings of Honoré Daumier, Otto Dix, and Georg Grosz, for example, emphasizing the deceit of the French legal system and the callous greed of capitalism in 1930s Germany. In the past two centuries power has seldom been represented as an independent entity without a face.

In Western culture the correspondence of moral depravity with a physical manifestation has a history dating back to the equation of beauty with virtue in classical Greece (where the word *καλοσ* was applied both to physical beauty and moral conduct). Schütte does not, however, fall into the trap of reheated classical values by distorting his subjects to attribute moral dereliction or emphasize goodness. The human types constructed by the artist appear simply as metaphysical representations of the inner and outer lives of human beings—some tortured, some vacuous, and others plainly perplexed by the world around them, without any sign of judgment passed down.

Kaputter Kopf I and *II* invoke the vertigo of staring into a deep well of raw emotion and sorrow. They are aptly juxtaposed with four medallions: one abstract, one adorned with flowers, one of a mother and child, and one of a young woman. The serenity inspired by the medallions accelerates the nausea induced by the blood red ceramic heads.

Schütte gives shape to the terror triggered by the unknown, a strange pleasure to the eye mingled with horror and despair. In other words, he gives shape to the sublime. In the gallery courtyard two dogs, one red and the other blue, act as guardians of the show. One might well assume they are secular gargoyles—perched on a pedestal and not spouting rainwater from a cathedral roof. (*Gargoyle*, from the French *gargouille*, is the name of the dragon killed by Saint Romain of Rouen as well as the onomatopoeic sound of water running through the throat.) As fantastic monsters are wont to do, they guard. Rationally we know they are simulacra; emotionally we attribute to them the power that the mysterious and the grotesque have over us.

English text translated by Daphne Kapsali

Μέσα ἀπὸ τὰ κεραμικὰ γλυπτὰ καὶ τὰ ἔργα σὲ χαρτί, ἡ ἔκθεση τοῦ Thomas Schütte στὴν Γκαλερί Bernier / Eliades ἀκολουθεῖ μιὰ πορεία ἀπὸ τὸν Κόσμο στὸν Πλανήτη Γῆ, ἀπὸ τὴν κάθοδο τοῦ Ὀλυμπιακοῦ ὁράματος τοῦ ἠλιακοῦ συστήματος σὲ μιὰ κατάσταση ὑπαρξιακῆς ἀγωνίας.

Μὲ τὴν εἴσοδό του στὸ χῶρο τῆς γκαλερί, τὸν θεατὴ ὑποδέχεται ἕνας μεγάλος, λαμπερός, κίτρινος δίσκος μὲ τοὺς ἑννέα δορυφόρους του ποὺ ἔχουν σχῆμα βλήματος κανονιοῦ. Γύρω ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἥλιο βρίσκονται πέντε ὕδατογραφεῖς καὶ ἕξι ὀβὰλ κεραμικὰ μετάρια / μενταγιὸν ποὺ συναποτελοῦν τὴν ἐγκατάσταση *What a Shine* (1999-2001), ἡ ὁποία περιγράφει ἕναν μακρόκοσμο (τὸ ἠλιακὸ μας σύστημα) καὶ ἕναν μικρόκοσμο στὴ μορφή τῆς ὑπόσχησης τῆς ἀγάπης, ὅπως ὑπαινίσσονται τὰ ζωγραφισμένα μὲ νερομπογιὰ πορτραῖτα γυναικῶν καὶ λουλουδιῶν ποὺ ἐγγράφονται στὶς ἐπίπεδες κεραμικὲς πλάκες. Αὐτὴ ἡ ἐγκατάσταση δίνει τὸν τόνο στὴν ἔκθεση, μιὰ διαδρομὴ ποὺ παίρνει μορφή μέσα ἀπὸ τὴν ἐξερεύνηση διανοητικῶν καταστάσεων καὶ συναισθηματικῶν ἐντάσεων.

Τὸ ἐπόμενο δωμάτιο παρουσιάζει τέσσερα κεραμικὰ κεφάλια πάνω σὲ μαῦρο βάθρο καλυμμένο ἀπὸ βαθυκόκκινο ἄβακα: δύο *Eierkopf* (halb) καὶ δύο *Eierkopf* (voll), ὅλα ἀπὸ τὸ 2004, ἐκπέμποντας μιὰ μεταλλικὴ σπιλπνότητα – μιὰ ἐλαφριά πανοπλία ποὺ τὰ προστατεύει ἀπὸ τὴν ἔκθεση στὸ ὑπερβολικὸ συναίσθημα. Τὰ ἐλλειψοειδῆ σχήματα ἔχουν ἀπλὲς τρύπες γιὰ μάτια, καὶ σχισμὲς γιὰ στόμα, ποὺ σχηματίστηκαν στὸν νωπὸ πηλὸ ἀπὸ τὸ δάχτυλο τοῦ καλλιτέχνη. Οἱ εἰκόνες τῆς νωθρότητας, ἐνὸς πόνου ἥπιας ἔντασης, χωρὶς τὴ μεγαλειώδη συνειδητοποίηση τοῦ πεπρωμένου ποὺ ἀποτελεῖ ἔμπνευση γιὰ πάθη καὶ μαρτύρια, εἶναι προσωπεῖα ποὺ ὑπομονετικὰ περιμένουν τὴ μοίρα τους. Ἡ παρουσίαση αὐτῶν τῶν κενῶν ματιῶν ταιριάζει στὴ σημερινὴ Ἀθήνα, ὅπου ἡ ἀρχαία παράδοση τῶν ἐπισμαλτωμένων σφαιρῶν ποὺ εἰσάγονταν στὶς ἐγκοπὲς τῶν χάλκινων ἀγαλμάτων δημιουργοῦσε ἕνα βλέμμα προσηλωμένο στὸν μακρινὸ ὀρίζοντα, γεμάτο πίστη στὸ μέλλον.

Ἀκολουθοῦν κι ἄλλα κεφάλια· δύο ποὺ ὀνομάζονται *Basler Maske*, στὸ πέρασμα ἀπὸ τὴν πόρτα, καθὼς καὶ τὰ *Kaputter Kopf I* καὶ *Kaputter Kopf II*, πάνω σὲ μαῦρο βᾶθρο, ἔχουν τοποθετηθεῖ σὲ ἄλλα δωμάτια (ὅλα ἔργα τοῦ 2014). Ἡ βαθυκόκινη ἀπόχρωση αὐτῶν τῶν κεφαλῶν ταιριάζει μὲ τὴν ἔνταση στὴν ἔκφραση τοῦ προσώπου, τραγικὴ καὶ μακάβρια. Τὸ βερνίκι στὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο θυμίζει τὴν παράδοση τῶν διακοσμητικῶν τεχνῶν στὴν Ἰταλία τὸν 17ο αἰῶνα, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία τὸ χρῶμα ἀντανακλᾶ μᾶλλον τὴ συναισθηματικὴ κατάσταση καὶ ὄχι τόσο τίς ἠθικὲς ἀξίες.

Τὸ κομμένο κεφάλι ὑπαινίσσεται τὰ ἀναγεννησιακὰ μοτίβα τοῦ *Ἀποκεφαλισμοῦ τοῦ Ἰωάννη τοῦ Βαπτιστῆ* καὶ τῆς *Σφαγῆς τοῦ Ὀλοφέρνη* ἀπὸ τὴν *Ἰουδήθ*, ὅπου ὁ ἀποκεφαλισμὸς σημαίνει καὶ τὴν ἀπώλεια τῆς ἐξουσίας: ὅσον ἀφορᾷ τὸν Ὀλοφέρνη, τὴν ὠμὴ ἐξουσία· γιὰ τὸν Ἰωάννη τὴν πνευματικὴ. Στὴν εἰκονογραφία τῆς Ἀναγέννησης μᾶς παρέχονται σημάδια γιὰ νὰ κρίνουμε ἂν ὁ ἀποκεφαλισμὸς ἦταν ἠθικὰ σωστός, ὅπως στὴν περίπτωση τοῦ Ὀλοφέρνη (ποὺ εἶχε βιάσει τὴν Ἰουδήθ, ἡ ὁποία κρατᾶει ξίφος, σύμβολο τῆς δικαιοσύνης), ἢ ἄδικος, ὅπως στὴν περίπτωση τοῦ Ἰωάννη (ὅπου δὲν ἐμφανίζεται σπαθί). Ὁ Schütte δὲν ὑπαγορεύει μιὰ ἠθικὴ ἀνάγνωση τοῦ ἔργου του· ἀντίθετα, ἀναγκάζει τὸν θεατὴ νὰ συμπάσχει ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν τὸ κεφάλι ποὺ ἔχει κοπεῖ εἶναι θύματος ἢ θύτη.

Ἡ ἀναπαράσταση τῆς ἐξουσίας ἔχει μακρὰ παράδοση στὴν τέχνη καὶ συχνὰ συνοδεύεται ἀπὸ τὴν ἀπεικόνιση μικρῶν ἐλαττωμάτων ποὺ εἶτε ἐξανθρωπίζουν τὸ ὑποκείμενό τους (οἱ πάπες τοῦ Tiziano) εἶτε δίνουν ἔμφαση στὴν ἠθικὴ χρεοκοπία (τὸ τολμηρὸ πορτραῖτο τοῦ Καρόλου Δ' καὶ τῆς οἰκογένειάς του ἀπὸ τὸν Goya). Ἡ παραμόρφωση ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ βασικὰ χαρακτηριστικὰ στὰ ἔργα τῶν Honoré Daumier, Otto Dix καὶ Georg Grosz, γιὰ παράδειγμα, ποὺ δίνουν ἔμφαση στὴν ἀπάτη τοῦ γαλλικοῦ νομικοῦ συστήματος καὶ στὴν ἀδυσώπητη ἀπληστία τοῦ καπιταλισμοῦ στὴ Γερμανία τὸ 1930. Κατὰ τοὺς προηγούμενους δύο αἰῶνες σπάνια ἔχει ἀπεικονιστεῖ ἡ ἐξουσία ὡς ὀντότητα καθαυτὴ χωρὶς συγκεκριμένο πρόσωπο.

Στὸν δυτικὸ πολιτισμὸ, ἡ ἀντιστοίχιση τῆς ἠθικῆς παρακμῆς μὲ τὴ φυσικὴ ἐκδήλωσή της ἀνάγεται στὴν κλασικὴ Ἑλλάδα ὅταν ἡ ὁμορφιὰ ἐξισώθηκε μὲ τὴν ἀρετὴ (ἡ λέξις καλὸς χρησιμοποιήθηκε γιὰ νὰ δηλώσει τὴ φυσικὴ ὁμορφιὰ ὅσο καὶ τὸ ἦθος).

Ὁ Schütte, ὡστόσο, δὲν πέφτει στὴν παγίδα τῶν ζαναζεσταμένων κλασικῶν ἀξιῶν καὶ δὲν διαστρεβλώνει τὰ θέματά του ἀποδίδοντάς τους ἠθικὴ παρεκτροπὴ ἢ τονίζοντας τὴν καλοσύνη τους. Οἱ ἄνθρωποι χαρακτηῖρες ποὺ κατασκευάζονται ἀπὸ τὸν καλλιτέχνη ἐμφανίζονται ἀπλῶς σὰν μεταφυσικὲς παραστάσεις τῆς ἐσωτερικῆς καὶ τῆς ἐξωτερικῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων – ἄλλοτε βασανισμένης, ἄλλοτε κενῆς καὶ ἄλλοτε ἀπλῶς σὲ σύγχυση μέσα στὸν κόσμον ποὺ τὰ περιβάλλει, χωρὶς ἴχνος κριτικῆς.

Τὰ *Kaputter Kopf I* καὶ *II* ἐπικαλοῦνται τὸν ἴλιγγο ποὺ προκαλεῖται ὅταν κοιτάζουμε μέσα σὲ ἓνα βαθὺ πηγάδι συγκίνησης καὶ θλίψης. Οἱ δύο κεφαλὲς ἔχουν εὐστοχα τοποθετηθεῖ ἀπέναντι σὲ τέσσερα μενταγιόν: ἓνα ἀφηρημένο, ἓνα στολισμένο μὲ λουλούδια, ἓνα μιᾶς μητέρας μὲ ἓνα παιδί καὶ ἓνα μιᾶς νέας γυναίκας. Ἡ ἡρεμία ποὺ ἀναδίδεται ἀπὸ αὐτὰ ἐπιταχύνει τὴ ναυτία ποὺ προκαλεῖται ἀπὸ τὶς κόκκινες σὰν ματωμένες κεραμικὲς κεφαλές.

Ὁ Schütte δίνει σχῆμα στὸν τρόπο ποὺ προκαλεῖται ἀπὸ τὸ ἄγνωστο, δημιουργεῖ μιὰ παράξενη ὀπτικὴ εὐχαρίστηση ποὺ ἀναμειγνύεται μὲ φρίκη καὶ ἀπελπισία. Μὲ ἄλλα λόγια, δίνει σχῆμα στὸ ὕψιστο. Στὴν αὐλὴ τῆς γκαλερί δύο σκυλιά, ἓνα κόκκινο καὶ ἓνα μπλέ, λειτουργοῦν ὡς φύλακες τῆς ἔκθεσης. Κάποιος θὰ μπορούσε κάλλιστα νὰ ὑποθέσει ὅτι εἶναι σὰν γκαργκόιλ – σκαρφαλωμένα σὲ βάθρο ἀλλὰ χωρὶς τὸ νερὸ τῆς βροχῆς νὰ ρέει μέσα τους ἀπὸ τὴ στέγη ἐνὸς ναοῦ. (Γκαργκόιλ, ἀπὸ τὴ γαλλικὴ λέξι *gargouille*, εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ δράκου ποὺ σκοτώθηκε ἀπὸ τὸν Ἅγιον Ρωμανὸ τῆς Ρουέν, καθὼς καὶ ὁ ἦχος τοῦ νεροῦ ποὺ κυλάει.) Συνήθως τὰ φανταστικὰ πλάσματα ὑπάρχουν γιὰ νὰ μᾶς φυλοῦν. Ἡ λογικὴ μας ξέρει ὅτι εἶναι ἀναθέματα, ἀλλὰ συναισθηματικὰ ἀποδίδουμε σὲ αὐτὰ τὴ δύναμη ποὺ τὸ μυστηριῶδες καὶ τὸ γκροτέσκο ἀσκοῦν πάνω μας.

Μετάφραση: Μαρία Γαργαρώνη

1.1

1.2

1.5

1.6

1.3

1.4

1.7

1.8

1.9

1.10

1.11

1.12

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΩΝ – LIST OF WORKS

1.1-12 *What a Shine*, 1999-2001

Έπιμαλτωμένο κεραμικό, άκουαρέλα σε χειροποίητο χαρτί. Έγκατάσταση. Μεταβλητές διαστάσεις – Glazed ceramic, water-colour on hand-made paper. Installation. Variable diamensions.

2. *Hund*, 2015

Έπιμαλτωμένο κεραμικό – Glazed ceramic, 95 x 85 x 37 cm.
Βάση – Pedestal 100 x 62,4 x 65,1 cm.

3. *Hund*, 2015

Έπιμαλτωμένο κεραμικό – Glazed ceramic, 87 x 62,4 x 65,1 cm.
Βάση – Pedestal 100 x 62,4 x 65,1 cm.

4. *Kaputter Kopf I*, 2014

Έπιμαλτωμένο κεραμικό – Glazed ceramic, 30 x 45 x 33 cm.
Άτσάλινη βάση – Steel base 120 x 45 x 30 cm.

5. *Kaputter Kopf II*, 2014

Έπιμαλτωμένο κεραμικό – Glazed ceramic, 30 x 45 x 33 cm.
Άτσάλινη βάση – Steel base 120 x 45 x 30 cm.

6. *Basler Maske*, 2014

Έπιμαλτωμένο κεραμικό – Glazed ceramic, 36 x 29,5 x 19 cm.

7. *Basler Maske*, 2014

Έπιμαλτωμένο κεραμικό – Glazed ceramic, 36,5 x 25 x 18 cm.

8. *Eierkopf, halb*, 2014

Έπιμαλτωμένο κεραμικό – Glazed ceramic, 25 x 28 x 36 cm.
Βάση – Pedestal 111,5 x 45 x 35 cm.

9. *Eierkopf, halb*, 2014

Έπιμαλτωμένο κεραμικό – Glazed ceramic, 20 x 23 x 36 cm.
Βάση – Pedestal 111,5 x 45 x 35 cm.

10. *Eierkopf, voll*, 2014

Έπιμαλτωμένο κεραμικό – Glazed ceramic, 17,5 x 31,5 x 23 cm.
Βάση – Pedestal 111,5 x 45 x 35 cm.

11. *Eierkopf, voll*, 2014

Έπιμαλτωμένο κεραμικό – Glazed ceramic, 18 x 32 x 23,5 cm.
Βάση – Pedestal 111,5 x 45 x 35 cm.

12. *Abstraktes Oval*, 2014

Έπιμαλτωμένο κεραμικό – Glazed ceramic, 72 x 55 x 4 cm.

13. *Anna & Katharina*, 2014

Έπιμαλτωμένο κεραμικό – Glazed ceramic, 72 x 55 x 4 cm.

14. *Blumenoval*, 2014

Έπιμαλτωμένο κεραμικό – Glazed ceramic, 72 x 55 x 4 cm.

15. *Luise*, 2014

Έπιμαλτωμένο κεραμικό – Glazed ceramic, 72 x 55 x 4 cm.

THOMAS SCHÜTTE

1954 Born in Oldenburg, Germany. Lives and works in Düsseldorf.
Γενν. στο Όλντενμπουργκ, Γερμανία. Ζει και εργάζεται στο Ντύσελντορφ.

EDUCATION / ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1973 Kunstakademie Düsseldorf,
1981 Düsseldorf

SOLO EXHIBITIONS (SELECTION) ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ)

- 2015 Athens, Bernier/Eliades,
Thomas Schütte
New York, Peter Freeman,
Thomas Schütte
- 2014 Chagny, Galerie Pietro Spartà, *Thomas Schütte*
Paris, Cahiers d'Art, *Thomas Schütte*
Heilbronn, Kunsthalle Vogelmann,
Thomas Schütte
- 2013 Luzern, Kunstmuseum Luzern, *Thomas Schütte - Houses*
Riehen/Basel, Fondation Beyeler,
Thomas Schütte
Essen, Museum Folkwang, *Thomas Schütte: Frauen*
Berlin, Me Collectors Roon/Stiftung
Olbright, *Schöne Grüße—Thomas Schütte*
Tampere, Sara Hildén Art Museum,
Thomas Schütte: Frauen
- 2012 London, Frith Street Gallery,
Thomas Schütte: New Works
London, Serpentine Gallery,
Thomas Schütte: Faces & Figures
Monaco, MNM—Nouveau Musée
National de Monaco Villa Paloma,
Thomas Schütte. Houses
- Rivoli, Castello di Rivoli Museo d'Arte
Contemporanea, *Thomas Schütte.*
Frauen
New York, Carolina Nitsch Project
Room, *Thomas Schütte. Alte Freunde*
New York, Peter Freeman, *Thomas Schütte: New Work*
Paris, Galerie Nelson—Freeman,
Woodcuts
- 2011 Chicago, Donald Young Gallery,
In the Spirit of Walsler / Thomas Schütte
- 2010 Bonn, Kunst—und Ausstellungshalle der
Bundesrepublik Deutschland, *Thomas Schütte*
Chicago, Donald Young Gallery,
Thomas Schütte—Kleine Geister
Madrid, Museo Nacional Centro
de Arte Reina Sofia, *Thomas Schütte.*
Retrospección / Hindsight
- 2009 Chagny, Galerie Pietro Spartà,
Thomas Schütte
Munich, Haus der Kunst, *Thomas Schütte*
Oldenburg, Horst-Janssen-Museum
Oldenburg, *Thomas Schütte—*
Radierungen
- 2008 Vaduz, Kunstmuseum Liechtenstein,
Thomas Schütte: Early Works,
1975-1980
- 2007 Leeds, Henry Moore Institute,
2008 *Fake/Function: Thomas Schütte Early Work.* Travelled to Lichtenstein,

- Kunstmuseum Liechtenstein;
Paris, Galerie Nelson
London, Frith Street Gallery,
*Last Casts, Some Etchings,
New Watercolours*
- 2006 Nurnberg, Neues Museum,
2007 *Zeichnungen*
- 2006 Hamburg, Produzentengalerie
Dusseldorf, Konrad Fischer Galerie
Bremerhaven, Kabinett für aktuelle
Kunst, *Krankenhaus*
Baden-Baden, De Pont Museum
of Contemporary Art Staatliche
Kunsthalle, *Works on Paper*
London, Faggionato Fine Art
- 2005 New York, Marian Goodman Gallery,
One Man Houses
Serralves, Museu de Arte
Contemporanea, *Political Works*
Basel, Galerie Friedrich,
Thomas Schütte
- 2004 Paris, Galerie Nelson Berlin,
Carlier Gebauer Grenoble, Musée
de Grenoble Düsseldorf, K21
- 2003 New York, Marian Goodman Gallery
Winterthur, Kunstmuseum
- 2002 London, Frith Street Gallery,
Low Tide Wandering
Turin, Tucci Russo Studio per
l'Arte Contemporanea, *New Works*
- 2001 Munich, Sammlung Goetz, *Thomas
Schütte*
Düsseldorf, Galerie Fischer
Arnheim, *Sonsbeek 9: Locus Focus*
- 2000 Amsterdam, Stedelijk Museum
Kabinet, *Overholland*
Gemeinde Doerentrup, Schlosspark
Wendlinghausen, *5 Frauen*
- 1999 Hamburg, Produzentengalerie
Athens, Bernier/Eliades
New York, Marian Goodman Gallery
New York, DIA Center for the Arts II,
Gloria in Memoria
Hamburg, Produzentengalerie
New York, DIA Center for the Arts III,
In Media Res
Tokyo, Wako Works of Art
- 1998 London, Whitechapel Art Gallery
Oporto, Fundação de Serralves Tilburg,
De Pont Foundation Paris, Galerie Philip
Nelson
New York, DIA Center for the Arts I,
Scenewright
- 1997 New York, Marian Goodman Gallery
- 1996 New York, Marian Goodman Gallery
Berlin, Gebauer und Günther
Munich, Kunstraum München
Oldenburg, Kunstverein Oldenburg
Düren, Leopold-Hoesch Museum Berlin,
Daad Galerie
Athens, Jean Bernier Gallery London,
Lisson Gallery Turin, Tucci Russo
Lubeck, St. Annen Museum
Copenhagen, Museum of Modern Art
- 1994 Lyon, Paris Philip Nelson
Hamburg, Kunsthalle
Stuttgart, Württembergischer
Kunstverein
Nîmes, Musée d'Art Contemporain
Carre d'Art
Dusseldorf, Galerie Konrad Fischer
- 1993 Hamburg, Produzentengalerie
New York, Marian Goodman Gallery
- 1992 Düsseldorf, Konrad Fischer Hamburg,
Produzentengalerie
Athens, Jean Bernier

- Turin, Tucci Russo
 Milan, Galleria Frederica Inghilleri
 Ghent, Vereeniging voor het Museum van Hedendaagse Kunst
 Hamburger, Raum für kunst
- 1991 Lyon, Paris Philip Nelson
 Kassel, Kunstverein
- 1990 Düsseldorf, Konrad Fischer Lyon,
 Galerie Philip Nelson Munich,
 Rudiger Schöttle
 New York, Marian Goodman Gallery
 Paris, Crousel BAMA Bern, Kunsthalle
 Paris, ARC Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
 Eindhoven, Stedelijk Van Abbemuseum
- 1989 Frankfurt am Main, Portikus
 Amsterdam, Stichting De Appel
 Düsseldorf, Konrad Fischer Lyon,
 Galerie Philip Nelson
 New York, Marian Goodman Gallery
 Chagney, Pietro Sparta Düsseldorf,
 Ute Parduhn Calmécy, Musée de Calmécy
- 1988 Lyon, Galerie Philip Nelson
 Turin, Tucci Russo
 Milan, Galleria Christian Stein
 Baden-Baden, Staatliche Kunsthalle
- 1987 Düsseldorf, Konrad Fischer Galerie
 Lyon, Galerie Philip Nelson
 Athens, Jean Bernier
 Antwerp, Micheline Szwajcer
 Munich, Lichthof im Westfälischen Landesmuseum
 Amsterdam, Museum Overholland
- 1986 Munich, Rudiger Schöttle
 Lyon, Galerie Philip Nelson Paris,
 Crousel-Hussenot Turin, Tucci Russo
 Krefeld, Museum Haus Lange
- 1985 Düsseldorf, Konrad Fischer Galerie
 Hamburg, Produzentengalerie
 Lyon, Galerie Philip Nelson
 Antwerp, Micheline Szwajcer
- 1984 Hamburg, Produzentengalerie Lyon,
 Galerie Philip Nelson Cologne,
 Johnen & Schöttle Athens,
 Jean Bernier
- 1983 Düsseldorf, Konrad Fischer Galerie
 1982 Munich, Rudiger Schöttle
 1981 Düsseldorf, Konrad Fischer Galerie
 1984 Munich, Rudiger Schöttle
 1979 Paris, La Vitrine
- GROUP EXHIBITIONS (SELECTION)
 ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ)
- 2013 Bielefeld, Kunsthalle Bielefeld,
Auf Zeit. Wndbilder Bidwände
 Mainz, Kunsthalle Mainz, *Thomas Schütte, Danh Vo: Das Reich ohne Mitte*
- 2012 New York, Museum of Modern Art,
Print/Out
 Burgrieden-Rot, Museum Villa Rot,
Mit Feuer und Flamme – Keramik in der Gegenwartskunst
 New York, New Museum, *Ostalgie*
 Berlin, Nationalgalerie im Hamburger Bahnhof, *Architektonika*
 Krefeld, Museum Haus Lange,
Heinz und Marianne Ebers-Stiftung – Eine Sammlung von Format
 Vienna, Künstlerhaus Wien,
Bazierungsarbeit – Kunst und Institution
 Humlebaek, Louisiana Museum of Modern Art, Living
- 2010 New York, The National Arts Club,
Contemporary Magic: A Tarot Deck Art Project

- Düsseldorf, K 21 Kunstsammlung
Nordrhein Westfalen, *Intensif-Station*
Bonn, Kunstmuseum Bonn,
Der Westen leuchtet
Barcelona, Museu d'Art Contemporani
de Barcelona, *With a Probability of
Being Seen. Dorothee and Konrad
Fischer. Archives of an Attitude*
- 2009 Liverpool, Tate Liverpool,
DLA Piper Series: This is Sculpture
Los Angeles, LACMA, *Art of Two
Germanys/Cold War Cultures*
- 2008 Dublin, IMMA, *Order. Desire. Light*
New York, New Museum, *After Nature*
Pittsburgh, Carnegie Museum of Art,
*55th Carnegie International:
Life on Mars*
Kavalierstart, Museum Morsbroich Saint
Louis, Art Museum *The Immediate
Touch: German, Austrian, and Swiss
Drawings from St. Louis Collections,
1926-2007*
Carrara, The 13th Carrara International
Sculpture Biennial
- 2007 Amsterdam, Stedelijk Museum
*The Present: The Monique Zajfen
Collection*
Paris, Galerie Nelson, *25th Anniversary*
- 2006 London, Frith Street Gallery,
Resonance
Fondation Beyeler, Guggenheim
Bilbao & Kunstmuseum Wolfsburg,
ArchiSkulptur/AquiEscultura
Saint Tropez, Le Musée de
l'Annonciade, *Femmes d'Europe*
Berlin, 4th Berlin Biennial for
Contemporary Art, *Von Mäusen
und Menschen*
- Barcelona, El Museu d'Art
Contemporani de Barcelona,
*Espai public/Dues audiences – obres
i documents de la "Collecoi Herbet"*
London, Frith Street Gallery, *Print Run:
An exhibition of Prints*
- 2005 Chicago, MCA, *Universal Experience:
Art, Life and the Tourist's Eye.*
Travelled to London, Hayward Gallery
Venice, 51st Biennale
London, Frith Street Gallery,
Eccentric Spaces
- 2004 London, National Gallery, *Fourth Plinth
Commission*
- 2003 Frankfurt, Schirn Kunsthalle, *Grotesque!*
New York, Marian Goodman Gallery,
A Sculpture Show
- 2002 Düsseldorf, K21 Kunstsammlung
Startkapital (from the Ackermans
Collection)
London, Royal Academy of Arts,
The Galleries Show 2002
- 2001 London, Whitechapel Art Gallery,
Stop Press: Beautiful Productions
Nantes, Musée des Beaux-Arts,
A Dialogue Interromptu
Munich, Galerie Rudiger Schottle
- 2001 Luxembourg, Casino Luxembourg- Forum
2000 d'Art Contemporain, *Many Coloured
Objects Placed Side by Side to Form a
Row of Many Coloured Objects: Works
from the Collection of Annick and Anton
Herbert*
- 2000 Berlin, Haus am Waldsee
Düsseldorf, Kunsthalle
Hamburg, Deichtorhallen
Munich, Kunstverein, *Dream City*
London, Frith Street Gallery Xanten,

- Sammlung Ackermans Bonn, Zeitwenden
Kunstmuseum
Krefeld, Kaiser Wilhelm Museum,
Am Horizont
Esslingen, Villa Merkel
Paris, Musee Zadkine, *Jardin d'Artiste:
de mémoire d'arbre*
- 1998 New York, Marian Goodman Gallery,
Breaking Ground
Munich, Galerie Rudiger Schottle
Kiel, Kunsthalle Kiel
Graz, Grazer Kunstverein
- 1997 Edinburgh, Collective Gallery, *Slight*
Düsseldorf, Kunstverein für die
Rheinlande und Westfalen, *Zuspiel:
Thomas Schütte, Henrik Wolff*
Stuttgart, Südwest LB, *Kunst... Arbeit*
Bern, Kunsthalle
Geneva, Centre d'art Contemporain,
Veronica's Revenge
Prague, Gallery Siri Svetska Kassel,
Dokumenta X London, Saatchi Gallery
Munster, Westfälisches Landesmuseum,
Skulptur-Projekte
- 1996 Kassel, Museum Fridericianum,
Quo Vadis
Washington, Hirschorn Museum
and Sculpture Garden, *Distemper*
Wolfsburg, Stadtische Galerie, *Thomas
Schütte and Richard Deacon*
Istanbul, Ataturk Cultural Centre,
Dialogues/Diyaloglar
- 1995 New York, Marian Goodman Gallery,
A Summer Show
Turin, Castello di Rivara, *Artisti
Tedeschi-Castello di Rivara Collection
No.11*
Bignan, Centre d'Art Contemporain,
*Le domaine du diaphane, Le Domaine
de Kerguehennec*
Bordeaux, CAPC Musée d'art
contemporain, *Architecture(s)*
Villeurbanne, Institut d'Art
Contemporain, *Artistes/Architects*
Athens, Deste Foundation, *Everything
That's Interesting is New Paris*, American
Centre
Jerusalem, Israel Museum Osaka,
National Gallery Bangkok, National
Gallery Krefeld, Museum Haus Lange
- 1994 London, Frith Street Gallery, *Marlene
Dumas, Juan Munoz, Thomas Schütte*
- 1993 Antwerp, Nieuwe Beelden,
Middelheim Park
Venice, Casino Municipale – Venice
Biennial, *Viaggio verso Citera*
Antwerp, Koninklijk Museum voor
Schone Kunsten, *The Sublime Void. On
The Memory of the Imagination*
- 1992 Ljubljana, Moderna Galerija, *Tisina
Silence*
Kassel, Documenta IX
Madrid, Casa del Monte, *El Mundo
Imaginado*
Warsaw, Galerie Zacheta, (7) *Deutsche
Skulptur der Gegenwart*
Ghent, Museum voor Heedendaagse
Kunst
- 1991 Krefeld, Museum Haus Lange and Haus
Esters, *In anderen Räumen*
Amsterdam, Stichting/Foundation
De Appel, *Inscapes*
Valencia, IVAM Centre del Carme,
Espacio Mental
- 1990 London, ICA and Serpentine Gallery,
Possible Worlds

- Krefeld, Museum Haus Lange and Museum Haus Esters, *Weitersehen 1980-90*
 Tourcoing, Musée des Beaux Arts, *Le Diaphane*
- 1988 Bonn, Kunstverein, *Grosse Oper*
 Leipzig, Museum für Bildende Künste, *Zeitzeichen*
 Munich, Kunstverein, *Bühnenstücke*
 Frankfurt, Portikus
 Acireale, Palazzo di Città, *Periodi di Marmo*
 Krefeld, Museum Haus Esters, *Skulpturen für Krefeld I* Montreal, Musée d'Art Contemporain, *Blickpunkte*
- 1987 Naples, Galleris Lia Rumma, *Förg Kiecol Mucha Schütte* Seville, Museo de Arte Contemporaneo, *Hacen lo que Quieren*
 Rotterdam, Kunststichting, *Tekenen '87*
 Florence, Ospedale degli Innocenti, *Metropolis*
 Essen, Museum Folkwang, *Im Auftrag*
 Dortmund, Museum am Ostwall, *Das andere Medium*
 Frankfurt, Kunstverein, *Musee St. Pierre*
 Madrid, Centro de Arte Reina Sofia, *Raumbilder*
 New York, P.S.I., *Juxtapositions*
 Essen, Museum Folkwang, *Im Auftrag*
 Paris, Centre Georges Pompidou, *L'époque... la passion*
 Graz, Kunstverein, *Bildhauerzeichnungen*
 Kassel, Documenta 8
 Munster, Westfälisches Landesmuseum und Stadt, *Skulptur Projekte*
- 1986 Kölnischer Kunstverein, *Sieben Skulpturen*
 Hamburg, Jenische-Park Skulptur
 Milan, Padiglione d'Arte Contemporanea, *Il Cangiante*
- Bonn, Kunstverein, *Wechselstrom*
 Sydney, Sixth Biennale, *Origins and Beyond*
 Felbach, Triennale, *Kleinplastik*
 Bonn, Kunstraum Aus den Anfängen, Kunstfonds
 Arnhem, Sonsbeek 86
 Amsterdam, Stedelijk Museum, *Correspondentie Europa*
- 1985 Toronto, Art Gallery of Ontario, *European Iceberg*
 Louvain, Arenberg Institute, *Doch Doch*
 Amsterdam, Kunst RAI, *Eeu Keuze*
 Paris, Nouvelle Biennale
 Paris, Grand Halle de la Vilette
 Berlin, Nationale Galerie, *Kunst Nach 1945*
 Albi, Centre Culturel, *Simeon et les Flamants Roses*
 Turin, Palazzo della Società Promotrice delle Belle Arti, *Rheingold*
 Arnhem, Sonsbeek, *Sonsbeek '86*
 Krefeld, Museum Haus Lange, *30 Jahre durch die Kunst*
 Berlin, Neue Nationalgalerie, *1945-1985 Kunst in der Bundesrepublik Deutschland*
 Paris, ARC Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris, *Dispositif Sculpture*
 Sofia, Galerie Schipka, *Sie machen was sie wollen. Junge rheinische Kunst*
 Rotterdam, Rotterdamse Kunststichting, *Der versiegelte Brunnen*
 Krefeld, Museum Haus Esters, *c/o Haus Esters*
- 1984 Düsseldorf, Messegelände Halle, *13 von hier aus*
 Stuttgart, IDEA Munster, Halle

- Munsterland, *Im Mittelpunkt: Kunst*
 Lyon, Musee St.Pierre, *Octobre des Arts*
 Rotterdam, Kunstsichtung Turin,
 Castello di Rivoli, *Ouverture*
 Freiburg, ARGE Deutscher Kunstverein,
Kunstlandschaft Bundesrepublik
 Ghent, Gewad
- 1985 San Francisco, Museum of Modern Art,
 1983 *Sculpture from. Travelled to Hamilton,*
 Art Gallery; Houston,
 University of Houston; Winnipeg,
 The Winnipeg Art Gallery; University
 of Texas, Archer M. Huntington Gallery;
 New York, Queens Museum
- 1983 Düsseldorf, Stadtische Kunsthalle,
Standort Düsseldorf Düsseldorf,
 Kunstplaaat Ehrenhof, *Fur Solidarno*
 Düsseldorf, Galerie Konrad Fischer,
C 83 Nr. 29
 Bern, Kunsthalle, *Konstruierte Orte*
 Regensburg, Städtische Galerie,
Rekonstruktion
 Cologne, Sammlung Kraus, *Kunst*
mit Photographie
- 1981 Düsseldorf, Kunstmuseum, (0211)
 Paris, Eglise Rue d'Ulm, *A Pierre*
et Marie Hamburg, Kampnagel Fabrik,
Halle 6
 Munich, Künstlerwerkstätten (Fabrik),
 Lothringer Strasse, *Ausstellung B*
 Paris, ARC, Musée d'Art Moderne de la
 Ville de Paris, *Art Allemagne Aufourd'Hui*
 Cologne, Messehallen, *Westkunst*
- 1980 Frankfurt, Karmeliter-Kloster,
I. Ausstellung der Jürgen Ponto-Stiftung
zur Förderung Junger Künstler
- 1979 Bonn, Rheinisches Landesmuseum,
Schlaglichter
- Düsseldorf, Kunstverein für die
 Rheinlande und Westfalen, *Perspektiven*
- AWARDS/BPABEIA
- 2005 Golden Lion, 51st Venice Biennale
 1998 Kurt Schwitters Preis für Bildende Kunst
 der Niederschsischen Sparkassenstiftung
 1996 Kunstpreis der Stadt Wolfsburg,
 Wolfsburg
- COMMISSIONS/ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ
- 2005 Hotel for Birds, Fourth Plinth,
 Trafalgar Square, London
- SELECTED ARTICLES/REVIEWS
 ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΡΘΡΩΝ/ΚΡΙΤΙΚΩΝ
- Teresa Gleadowe, *Fake/Function Thomas*
Schütte: Early Work, Art Monthly,
 December/January 2008
 Melissa Gronlund, *Thomas Schütte "I would*
Play Piano if I Could...", ArtReview
 (issue 17), December 2007
 Lynne Cook, *Best of 2007*, Art Forum,
 December 2007
 Gareth Buckell, *Thomas Schütte—Early Works*
at the Henry Moore Institute, Leeds,
 24 Hour Museum, October 2007
 Gilda Williams, *Thomas Schütte*, Art Forum,
 2007
 Eleanor Heartney, *Thomas Schütte at Marian*
Goodman, Art in America, November 2005
 Jonathan Jones, *Eccentric Spaces*, The
 Guardian, April 2005
 Sarah Kent, *Eccentric Spaces*, Time Out,
 April 2005
 Jorg Heiser, *Heroes and Villains*, Frieze Magazine,
 March 2005. Adrian Searle, *Is That Allowed?*
 The Guardian, July 2004

- John Ezard, *An Eye-Opener with Nods to Bob Dylan, Overambitious Architects and Pigeons*, The Guardian, December 2003
- Adrian Searle, *The Wanderer*, The Guardian, April 2002. Jane Tynan, *Thomas Schütte*, Time Out, April 2002
- Nancy Princenthal, *Thomas Schütte: Heroic Measures*, Art in America, May 2000
- Bruce Hainley, *Thomas Schütte*, Art Forum, January 2000
- James Stewart, *Thomas Schütte*, Dazed & Confused, February 1998
- Richard Cork, *A Sardonic Joke in the Graveyard*, The Art Newspaper, February 1998
- Martin Coomer, *Sharp Schütte*, Time Out, February 1998
- Adrian Searle, *The Good, The Sad and Mel Smith*, The Guardian, January 1998
- Donald Kuspit, *Thomas Schütte at the Marian Goodman Gallery*, ArtForum, September 1997
- Anne Rochette & Wade Saunders, *Figures of Estrangement*, Art in America, 1995
- Hans Rudolf Reust, *Man in the Mud*, Artscribe, November/December 1990

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ THOMAS SCHÜTTE ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗ
ΚΑΙ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
« GRAPHICON ». ΟΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΓΙΝΑΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΠΟΡΙΣ ΚΙΡΠΟΤΙΝ. Η ΕΚΤΥ
ΠΩΣΗ ΚΑΙ Η ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ ΕΓΙΝΑΝ ΣΤΟ ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟ
« ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ » ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΤΑΤΑΜΙ 135 ΓΡΑΜ. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ.
Η ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ
THOMAS SCHÜTTE ΣΕ 1.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟ ΤΟΥ
2015 ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΓΚΑΛΕΡΙ ΒΕΡΝΙΕΡ / ΕΛΙΑΔΕΣ,
ΜΕ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΑΓΡΑ

Άριθμός έκδοσης

I.249

Designed and printed in Athens, Greece, by Agra Publications

ISBN 978-960-505-192-1

9 789605 051921